

Porin Satama Oy Vaihto- ja ratatyön turvallisuusohje

Ohje hyväksytty: 27.7.2023
Ohjeesta vastaa: Porin Satama Oy

Laatija:

Kai Heinonen
Kai Heinonen

Hyväksyjä:

Vesa Mäkilä
Vesa Mäkilä

Sisällys

1.	Soveltamisala ja määritelmät	3
2.	Tiedot rataverkosta	3
3.	Rataverkolla käytettävät merkit	3
4.	Vaihtotyö	4
4.1	Vaihtotyön säännöt	4
4.2	Poikkeustilanteissa toimiminen	4
4.3	Vaihteen aukiajo	4
4.4	Tasoristeyksen varoituslaitoksen häiriö	4
4.5	Lupa vaihtotyön suorittamiseen ja vaihtotyöstä ilmoittaminen	5
5.	Ratatyö	5
5.1	Pätevyudet	5
5.2	Henkilökohtaiset varusteet	6
5.3	Ratatyön ja liikennöitävän alueen suojaaminen	6
5.4	Liikennöinnin turvaaminen ratatyön viereisellä raiteella	6
5.5	Ratatyöalueen palauttaminen liikennöinnille	6
6.	Yhteystiedot	6
6.1	Normaalin toiminnan yhteyshenkilöt ja – tiedot	6
6.2	Yhteystiedot	7
6.3	Poikkeus- ja hätätilanteiden yhteyshenkilöt ja yhteystiedot	7
7.	Poikkeama- ja hätätilannemenettelyt	7
7.1	Yhteensovittaminen	7

1. Soveltamisala ja määritelmät

Ohjetta noudatetaan Porin Satama Oy:n radanhaltijana hallinnoimalla rataverkolla. Ohje on osa Porin Satama Oy:n turvallisuuslupaansa sisältyvää rataverkon haltijan turvallisuusjohtamisjärjestelmää.

Ohje sisältää Liikenne- ja viestintäviraston määräysten

- TRAFI/57058/03.04.02.00/2015 (Käyttötoiminta ja liikenteenhallinta rautatiejärjestelmässä) ja
- TRAFI/14975/03.04.02.00/2016 (Ohjaus-, hallinta- ja merkinanto -osajärjestelmä)

edellyttämät radanhaltijan vaatimukset rautatieyritykselle.

Vaihtotyöllä tarkoitetaan luvanvaraista junaliikennettä tukevaa rautatiejärjestelmässä tehtävää kalustoyksiköiden siirtotyötä.

Ratatyöllä tarkoitetaan rataverkolla tai rataverkon läheisyydessä tehtävää työtä, joka voi vaikuttaa liikennöinnin suorittamiseen.

2. Tiedot rataverkosta

Yksityiskohtaiset tiedot raiteistosta löytyvät raiteistokaaviosta, liite 1 ja liite 2.

Porin Sataman rataverkon ylin nopeusrajoitus on 20 km/h. Sataman hallinnoiman rataverkon rajat, suurimmat sallitut akselipainot, vaihteet ja turvalaitteet on esitetty raiteistokaaviossa.

Rataverkolla on toisen asteen liikenneohjaus, jossa jokainen yksikkö vastaa itsenäisesti omasta liikkumisestaan.

3. Rataverkolla käytettävät merkit

Rataverkolla käytetään Liikenneviraston ohjeen mukaisia ratamerkkejä.

4. Vaihtotyö

4.1 Vaihtotyön säännöt

Vaihtotyön viestinnässä käytetään suomen kieltä.

Vaihtotyöyksiköt vastaavat itsenäisesti liikkumisestaan alueella, johon niillä on rataverkon haltijan lupa.

Vaihtotyössä kuljettajan on kaikissa tilanteissa ajettava varovasti, kontrolloitava nopeutta sekä huomioitava näkemä kulkusuuntaan siten, että hän kykenee pysäyttämään yksikön ennen mitä tahansa estettä.

Vaunuja saadaan kuormaamis- ja purkamispaikoilla siirtää autolla, trukilla tms. laitteella työntämällä tai vetämällä. Tällöin on valvottava, ettei ketään ole puskimien edessä ja ettei ihmisiä eikä omaisuutta joudu vaaralle alttiiksi. Lisäksi on varmistettava, ettei vaunuja jätetä satama-alueen merkityille autojen ajoreiteille siten, että liikkuminen ajoneuvoilla estyisi merkittävästi.

Vaunujen työntäminen on tapahduttava vaunun puskimista siten, ettei vaunun jarruletkuja tai muita vaununosia vahingoiteta. Vetäminen on suoritettava joko vetokoukusta tai reunapalkkiin kiinnitetystä siirtosangasta.

Vaihtotyön ohjauspaikka on valittava siten, että siitä on esteetön näkyvyys etäisyys raidepuskimeen on hallittavissa koko vaihtotyön ajan.

Kun kalustoa jätetään seisomaan satamaraiteilla, on varmistettava kaluston pysyminen paikoillaan joko käsijarrulla tai jarrukengillä.

Kalustoa ei saa jättää paikalleen siten, että se estää muun rautatie-, maantie tai satamaliikenteen.

Tahkoluodon liikennepaikalla (Tko) varoituslaitos toimii satamasta pois ajaessa kauko-ohjaimilla tai vaihtoehtoisesti käsiohjaus-painikkeilla. Liikenteenharjoittajan tulee antaa varoituslaitoksen käyttöön liittyvät sataman antamat ohjeistukset kaikille vaihtotyöhön osallistuville henkilöille ja varmistaa, että he ovat ohjeet ymmärtäneet.

4.2 Poikkeustilanteissa toimiminen

Poikkeustilanteessa esim. tasoristeyksen varoituslaitoksen häiriötilanteessa, kuten puomin jäänti ylös tai puomin katkeaminen tai vaihteen auki-ajossa, vaarakohdan ylitys tehdään erityistä varovaisuutta noudattaen, max. nopeus 5 km/h.

Poikkeustilanteissa on aina otettava heti yhteys raiteiston kunnossapitäjään (ks. erilliset yhteystiedot)

4.3 Vaihteen aukiajo

Yksikön liike on pysäytettävä heti ja aukiajosta on ilmoitettava radan kunnossapidon päivystysnumeroon tai tarvittaessa muuhun numeroon (ks. erilliset yhteystiedot). Riittävän ammatillisen osaamisen omaava henkilö tarkastaa ja valvoo vaihteen ylityksen.

Aukiajetussa lyhyessä vaihteessa liikennöinti on kielletty. Luvan aukiajon aiheuttaneen yksikön siirtämiseen antaa vaihtotyönjohtaja. Aukiajetussa lyhyessä vaihteessa saa liikennöidä enintään nopeudella 5 km/h, jos kuljettaja tai vaihtotyönjohtaja toteaa liikennöinnin mahdolliseksi.

4.4 Tasoristeyksen varoituslaitoksen häiriö

Kuljettajan on ilmoitettava havaitsemansa tasoristeyksen varoituslaitoksen toimintahäiriö raiteiston kunnossapidon turvalaitehuollolle (ks. erilliset yhteystiedot).

4.5 Lupa vaihtotyön suorittamiseen ja vaihtotyöstä ilmoittaminen

Raideliikenteen harjoittajan vaihtotyöyksikön tulee ennen saapumistaan yksityisraiteiston alueelle, varmistaa esteetön kulku alueelle, jolla vaihtotyötä tekee muu kuin raideliikenteen harjoittaja.

Vaihtotyö vaihteen V013 takana ns. rikasteraiteella

Raideliikenteen harjoittajan tulee olla yhteydessä satamaoperaattorin käyttöhenkilökuntaan joka kerta saapuessaan vaihteen V013 rikasteraiteelle ja ilmoitettava poistumisestaan alueelta.

Yhteydenpito toteutetaan Porin sataman hyväksymällä satamaoperaattorin ja liikenteenharjoittajan välisellä menettelyohjeella.

5. Ratatyö

Ratatyöt suoritetaan Porin Sataman rataverkon alueella rataverkon haltijan eli Sataman toimesta.

Ratatyöt vaativat liikennöinnin keskeyttämisen. Ratatyötä ovat:

- työt, jotka tehdään koneellisesti siten, että työkone tai sen osa on raiteen RSU:ssa (ratatyön suojalottumassa),
- työt, jotka tehdään koneellisesti siten, että työkone tai sen osa voi ulottua raiteen RSU:aan, sekä työt, joissa konekohtainen turvallinen työskentelyetäisyys liikennöidyn raiteen RSU:sta alittuu,
- työt, jotka vaikuttavat radan rakenteisiin ja laitteisiin,
- työt, jotka kohdistuvat käytössä olevaan turvalaitokseen,
- työt, jotka kohdistuvat sähköistettyyn rataosuuteen
- työt, jotka sisältävät tulitöitä RSU:n sisällä tai 7 metriä lähempänä liikennöidyn raiteen lähimpää kiskoa.

Urakoitsijan ja rataverkon haltijan välisessä viestinnässä käytetään Suomen kieltä.

Ennen ratatyön aloittamista, pyydetään aloitukselle lupa sataman vastuuhenkilöltä (ks. kohta 6.2).

Ratatyön suorittamisessa toimitaan Liikenneviraston ohjeiden II-luokan vaatimusten mukaisesti.

Ratatyön sijainti määritellään ilmoittamalla raiteistokaavion mukaiset tunnuksat:

- vaihteiden tunnuksat
- opastimien tunnuksat
- raiteiden numerot

5.1 Pätevyudet

Porin Satamalla ei ole ratatyöstä vastaavaa henkilökuntaa. Porin Satama teettää raiteidensa kunnossapitotyöt sopimuskumppanilla. Rautatiejärjestelmän ammatillista erityisosaamista vaativa kunnossapitotyö ostetaan turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan haltijalta.

Rautatieliikenteen harjoittajan ja ratatyöstä vastuullisen tahon on varmistettava henkilöstönsä voimassa oleva kelpoisuus kyseisiin tehtäviinsä.

Ratatyöstä vastuullisen tahon on perehdytettävä ratatyöhön osallistuvan henkilöstönsä tähän ohjeeseen ja kyseisen työn olosuhteisiin sekä työhön liittyviin vaaroihin.

5.2 Henkilökohtaiset varusteet

Jokaisella rautatiealueella työskentelevällä ja liikkuvalla henkilöllä pitää olla näkyvillä henkilön yksilöivä kuvallinen henkilötunniste (henkilökortti, kulkulupa). Lisäksi on käytettävä asianmukaista varoitusvaatetusta ja henkilösuojaimia.

5.3 Ratatyön ja liikennöitävän alueen suojaaminen

Vastuu ratatyön suojaamisesta on kyseisestä ratatyöstä vastaavalla. Liikkuvien yksiköiden pääsy alueelle, jolla ei voi liikennöidä, on estettävä Seis-levyllä tai lukitsemalla vaihde suojaavaan asentoon.

5.4 Liikennöinnin turvaaminen ratatyön viereisellä raiteella

Ratatyöalue on erotettava liikennöidystä raiteesta ja merkittävä käyttäen suoja-aitaa tai muuta sopivaa rakennetta. Erottamista ei tarvitse tehdä, jos työ on luonteeltaan lyhytkestoinen tai ratatyöalue on liikkuva.

5.5 Ratatyöalueen palauttaminen liikennöinnille

Ratatyöstä vastaava ilmoittaa Satamalle (kehityspäällikkö) ja VR Yhtymä Oy:lle (Rauman ratapihaohjaus) ratatyön päättymisestä ja mahdollisista liikenteen rajoitteista.

Ratatyölle anotaan lupa Satama yhteyshenkilöltä. Urakoitsija suorittaa seislevy-järjestelyillä ratatyöalueen ja liikennöitävän alueen suojauksen. Mikäli ratatyön viereisillä raiteilla on liikennöintitarve, liikennöinti turvataan tarvittaessa suoja-aidoilla. Kun työ on päätetty, seislevyjärjestelyt puretaan. Mikäli työalueelle jää rajoitteita, niistä tulee informoida Satamaa ja liikennöitsijöitä.

6. Yhteystiedot

6.1 Normaalin toiminnan yhteyshenkilöt ja – tiedot

Portit avataan Sataman toimesta tai toimeksiannosta kauko-ohjaimella portilla.

Ratatyöhön liittyvät ilmoitukset tehdään yhteyshenkilölle ja liikennöitsijöille:

- Sataman kehityspäällikkö tai tekninen päällikkö
- VR Yhtymä Oy (Rauman ratapihaohjaus).

Ilmoitukset havaituista puutteista tehdään VR-TUTTI –järjestelmään, Sataman yhteyshenkilölle, VR Yhtymä Oy/Rauman ratapihaohjaukseen sekä kunnossapidosta vastaavalle taholle.

6.2 Yhteystiedot

Porin Satama Oy

- Kai Heinonen, kehityspäällikkö, puh. 044 7012616

kai.heinonen@portofpori.fi

- Henrik Räisänen, tekninen päällikkö, puh. 044 7012622

henrik.raisanen@portofpori.fi

- Markku Niemi, kunnossapidon työnjohto, puh. 044 7012604

markku.niemi@portofpori.fi

VR Yhtymä Oy

- Vaihtotyönjohto p. 040 8663588 tai 040 8663589

- Rauman ratapihaohjaus p. 0408628612

Finntraffic raideliikenneohjaus

- Vaihde 029 450 7000

Raiteiston kunnossapito

- Ratapäivystys, 0307 43376 (varayhteys 0307 43374)

- Turvalaitapäivystys, 0307 43372

Sähköraisännöitsijä

- Markus Kyöstäjä 050 550 6631

Väylävirasto raivauspalvelu

- Vaihde 050 312 1440

6.3 Poikkeus- ja hätätilanteiden yhteyshenkilöt ja yhteystiedot

Yleinen hätänumero, puh. 112.

Porin Satama Oy

- Satamavalvonta 24/7, puh. 044 7012623

- Vartiointiliike ja porttipalvelut 24/7, puh. 02 634 3662

7. Poikkeama- ja hätätilannemenettelyt

7.1 Yhteensovittaminen

Rata- ja vaihtotyön tekijän on tunnettava sataman sisäisen pelastussuunnitelman ohjeet ja hätätilannemenettelyt.

Sataman raiteistolla toimivan toiminnanharjoittajan on esitettävä omat rata- ja vaihtotyöhön liittyvät ohjeensa satamalle ja tarvittaessa sovittava keskinäisten ohjeistuksien yhdenmukaistamisesta, jos tarvetta ilmenee.

Kaikista raiteistoa ja sen käyttöä koskevat viat, häiriöt sekä poikkeamat, mitkä voivat vaarantaa raiteilla liikumisen, on ilmoitettava rataverkon haltijalle.